

Ture Whakapumau Take Tika.

HE TURE hei Whakapumau ki nga Maori etahi whai paanga.

Notemea i raro i "Te Ture Whenua Maori, 1865," i tukuna he tiwhikete take, he Karauna karaati hoki mo etahi whenua ki etahi Maori me te mea no ratou anake aua whenua. A notemea he tini o aua whenua e penei ana, ko aua tangata ra i meatia hei kaitiaki kau mo ratou me etahi atu o nga tangata o to ratou hapu, iwi, pehea ranei:

KA MEINGATIA e Te Runanga Nui o Niu Tireni e noho huihui nei i roto i te Paremete i raro hoki i tona mana ara:—

- Te Ingoa Poto o tenei Ture "Ko te Ture Whakapumau Take Tika, 1886."
- I runga ite tonu a tetahi Maori e ki ana e whai paanga ana ki tetahi whenua, ka ahei te Kooti Whenua Maori o Niu Tireni te patai i te ahua o nga take ki aua whenua ki etahi tikanga tiaki ranei e pa ana ki aua whenua.
- Ka ahei te Kooti ki te whakatau i runga i nga tikanga o taua whiriwhiringa kua kore taua tikanga tiaki, ki te mea ranei ka kitea i meatia kia mau tonu e mau tonu ana ranei taua tikanga tiaki kei reira me whakatau ko wai nga tangata tika kia whaipaanga.
- Kei reira ka ahei te Kooti ki te whakahau ko nga tangata i whakataua peratia me whai take i runga i te tikanga tenata kamana mo aua tu whenua tiaki, a ka kiia ko ratou te hunga whai take, mehemea nei i whakaurua ano o ratou ingoa ki roto ki te tiwhikete, ki te karaati ranei o taua whenua.
- Ekore nga tikanga i runga ake nei e pa ki nga whenua o roto o te tiwhikete, karauna karati ranei kua whakahuatia i runga ake nei, ki tetahi hea ranei o aua whenua kua hokona nei i mua e aua tangata kihai i tino whai take, e etahi ranei o ratou e o ratou kairiwhi ranei. Ko enei kupu i runga ake nei o tenei Tekihana me kua e pa ki nga whenua i te Waipounamu, kua hokona nei etahi wahi ki te Kawanatanga. Engari hoki kua tetahi Maori e whaitikanga kia pa atu ki te Kawanatanga ki te whakahe i te whaitaketanga o te Kawanatanga ki tetahi whenua kua hokona nei e te Kawanatanga. A ko nga whenua i raro i tenei Ture e takoto riihi ana mo etahi tau ka mana tonu nga tikanga i whakaaetia i te tuatahi mo runga i taua riihi, a i muri iho i te panuitanga o taua whakataunga me utu e te kai riihi nga moni o te reti ki te Kai Tiaki o te Katoa ko tana hainatanga he tino whakaotinga mo taua mea.
- Ko aua moni o te reti me utu ki nga tangata whai take i runga ano i nga wehewehenga kua whakahuatia i runga ake nei.
- A mo runga mo tetahi whakaaetanga a te Kawanatanga o Niu Tireni, ki etahi Maori na ratou nei te tiiti hoko e mohiotia nei ko te "tiiti a Ngaitahu," ko etahi whenua i te Waipounamu i Niu Tireni, kua oti te whakarite ma aua tangata Maori kua whakahuatia i runga ake nei ki o ratou uri ranei; a no te mea e hiahia ana kia kimihia; kia whakatuturutia nga ingoa o aua Maori: Na i te Kooti e kimi ana kia whakatuturutia ko wai nga tangata i tukua ai aua whenua kua whakahuatia nei ka whai mana ki te whakahaere i aua whenua ano he whenua papatipu Maori, a ka kiia aua whenua he whenua Maori, i raro i nga tikanga o "Te Ture Kooti Whenua Maori, 1880:" Engari me mutu mai te whaitaketanga ki aua whenua i nga Maori kua whakahuatia i runga ake nei me o ratou uri.
- E meingatia ana hoki kia ahei taua Kooti ki te whakahaere i ana mana whakawa mo runga mo nga Rahui Maori i Te Waipounamu, me Rakiura ranei, ara mehemea ka tukua atu kia whakawakia peratia i runga i te Ota whakahau a te Kaunihera, e tukua atu ana hoki e tenei Ture te mana ki te Kawana ki te tuku Ota pera i ia wa i ia wa.
- Engari i te Kooti e whakatau ana i aua take paanga ranei ki aua rahui, me whakamana ano nga ritenga i rahuitia ai aua whenua i te tuatahi.
- Ko nga tiwhikete whaitaketanga e whakaputaina ana e te Kooti i raro i te mana o tenei Ture me here katoa kia kua ai e taea aua whenua te hoko, te mokete, me te riihi ranei mo nga tau roa atu i te rua tekau ma tahi tau ma te whakaae ra ano a te Kawana.
- Me ahei te Kooti, mehemea e whakaaro ana he tika, i ia whakahaerenga i raro i tenei ture ki te whakamana i nga whakaritenga a etahi Maori e whakahuatia ana he tangata whaitake i roto i te tiwhikete, karaati ranei me etahi atu Maori, me ahei hoki te Kooti ki te whakatau i aua mea i raro ano i aua whakaritenga.
- I te whakawakanga o etahi take ki te kitea kua mate tetahi tangata e whaipaanga ana ki te whenua e whakawakia ana e te Kooti, kaore ano ra kia tae atu he tonu kia kimihia te kaiwhakakapi mo te tangata mate, kei reira ka ahei te Kooti, mehemea e whakaaro ana he tika, ki te whakarite i te kaiwhakakapi mo taua tangata mate, pera ano mehemea nei i tukua atu ano he tonu kia whakaritea he kaiwhakakapi mo te

- tangata mate i raro i "Te Ture Kaiwhakakapi Tangata Mate, 1881."
Me korero "Te Ture Wehewehe Whenua Maori, 1882," ano mehemea i whakarerea te kupu "kaua" i te rarangi tuawha o te tekiana tuarua.